

**Dabas lieguma “Pļieņciema kāpa” dabas aizsardzības plāna
uzsākšanas informatīvā sanāksme (attālināti)
2020. gada 19. oktobrī plkst. 18:00**

Sanāksme notiek tiešsaistes videokonferences formātā (“Zoom”)

Sanāksmes protokols

18.00 sanāksmi atklāj dabas lieguma (turpmāk – DL) “Pļieņciema kāpa” dabas aizsardzības plāna (turpmāk - DA plāns) izstrādātāja SIA “Vides Konsultāciju Birojs” (turpmāk – VKB) pārstāve Kristīne Vilciņa (turpmāk – KV) un informē, ka ir uzsākta DA plāna izstrāde DL “Pļieņciema kāpa”, šī būs DA plāna uzsākšanas informatīvā sanāksme. Darba kārtībā paredzēts iepazīstināt ar sanāksmes mērķiem un uzdevumiem, klātesošie iepazīstinātu ar sevi un pastāstītu par savu saistību ar šo DL un DA plānu, tad īsumā tiktu pastāstīts par Pļieņciema kāpas dabas vērtībām un dabas aizsardzības plāna mērķi, uzdevumiem un procedūru. Tālāk plānots iepazīstināt ar rakstiski iesūtītajiem priekšlikumiem, pēc tam - dalībnieku jautājumi un priekšlikumi. KV jautā, vai ir kādi iebildumi par šo darba kārtību?

Iebildumi netiek saņemti.

KV informē, ka sanāksmes mērķis ir informēt par DA plāna izstrādes procedūru, par plānotajiem pētījumiem, par DL “Pļieņciema kāpa”, tā nodibināšanas mērķi, īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām. Šis uzdevums jau daļēji ir veikts, jo detalizēta prezentācija video un teksta formātā ir publicēta Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) un VKB mājaslapās internetā, sanāksmes laikā tiks sniegta informācijas kopsavilkums. Sanāksmes galvenais mērķis ir uzklaut sanāksmes dalībnieku viedokļus, ierakstīt tos protokolā. KV iepazīstina ar DA plāna izstrādātāju – VKB un plāna izstrādē iesaistītajiem speciālistiem: KV būs DA plāna izstrādes vadītāja, Māris Nitcis – kartogrāfs, Egita Grolle – biotopu un augu sugu eksperte, Edgars Dzenis – putnu sugu eksperts, Voldemārs Spuņģis – bezmugurkaulnieku sugu eksperts. KV lūdz sanāksmes dalībniekus iepazīstināt ar sevi.

Kārlis Lapiņš, DAP Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk - PRA) vecākais valsts vides inspektors, informē, ka PRA uzrauga dabas aizsardzības normatīvo aktu ievērošanu DL teritorijā, kā arī koordinē DA plānā paredzēto apsaimniekošanas pasākumu veikšanu.

Jānis Zitāns (turpmāk - JZ) un Liene Pelēce pārstāv AS “Latvijas Valsts meži” (turpmāk – LVM), kas apsaimnieko DL esošos valsts mežus un izveidoto apmeklētāju infrastruktūru.

Inguna Pļaviņa pārstāv Valsts vides dienestu, ir Ventspils reģionālās vides pārvaldes direktore.

Dārta Lasenberga pārstāv Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru.

Uģis Kalps pārstāv Lauku atbalsta dienestu, ir Kontroles un uzraudzības daļas inspektors.

Valdis Pilāts pārstāv DAP Dabas aizsardzības departamentu un nodarbojas ar DA plānu uzraudzību.

Gita Strode (turpmāk – GS), DAP Dabas aizsardzības departamenta direktore, saka, ka DAP nodrošina DA plāna izstrādes uzraudzību. DA plānā nepieciešams precizēt DL robežas, kā arī identificēt DL un retās un aizsargājamās sugas un biotopus apdraudošos faktorus un paredzēt pasākumus – gan juridiskus, gan organizatoriskus, gan apsaimniekošanu – lai šo apdraudējumu novērstu.

Īrisa Mukāne pārstāv DAP īstenoto Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Kohēzijas fonda projektu “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu

aizsardzībai Latvijā” Nr. 5.4.2.1/16/I/001, kura īsais nosaukums ir dabas skaitīšana un kas uzrauga DA plānu izstrādi šī projekta ietvaros.

Liene Rieksta (turpmāk – LR) saka, ka ir piedalījusies pirmā plāna izstrādē, ir Plieņciema iedzīvotāja jau daudzās paaudzēs (kopš 17. gadsimta). LR mērķis ir nepiederēt paaudzei, kas šo unikālo dabas veidojumu iznīcina, apbūvējot, izbradājot vai vēl kā citādi, bet piederēt paaudzei, kas to nodod tikpat skaistu nākamajām paaudzēm.

Valda Staņēviča (turpmāk – VS) ir DL zemes īpašniece, sanāksmē piedalās kopā ar Daci Pastari. VS piedalās sanāksmē ar nolūku, lai šis zemesgabals tiktu saglabāts neskarts, lai tiktu nodots nākamajām paaudzēm, neiznīcināts, kā tas diemžēl notiek tagad.

KV pateicas visiem, kas iepazīstinājuši ar sevi. Sanāksmē piedalās vēl vairāki dalībnieki, kas nav izteikušies.

KV turpina, īsi iepazīstinot ar DL “Plieņciema kāpa”. DL “Plieņciema kāpa ir īpaši aizsargājama dabas teritorija, kategorija – dabas liegums, tā ir arī Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija *Natura 2000*. DL platība ir 61,9 ha, bet tā tiks precizēta DA plāna izstrādes gaitā. DL atrodas Engures novada Engures pagastā. Teritorija ir izveidota, lai aizsargātu piekrastes kāpu valni, kas tiek saukts arī par Balto kāpu. Galvenā vērtība ir kāpas, kas klātas ar bioloģiski vecu priežu mežu, tajā aug jūras piekrastes smiltājiem raksturīgas augu kopas, tajā skaitā vairākas retas un aizsargājamas augu sugas. Kā kompleksais DL “Plieņciema kāpa” izveidots 1987. gadā, kopš 1999. gada tas iekļauts Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumos “Par dabas liegumiem”. Kopš 2004. gada DL “Plieņciema kāpa” ir *Natura 2000* teritorija. DL nav noteikts speciāls funkcionālais zonējums, tam nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu, MK 2010. gada 16. marta noteikumu Nr. 264 «Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi» V nodaļa nosaka atļautās un aizliegtās darbības dabas liegumos. Lielāko daļu no DL teritorijas aizņem ES nozīmes aizsargājams biotops *Mežainas piejūras kāpas* – 81 % no visas teritorijas, 5 % aizņem *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas*, mazākā platībā sastopami *Aluviāli meži* jeb upes piekrastes meži, kā arī Plieņupe jeb Dzirnupīte ir ES nozīmes aizsargājams biotops *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi*. Tikai 10 % no DL teritorijas neatbilst nevienam no ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem. Sastopamas arī vairākas retas un aizsargājamas augu un dzīvnieku sugas, tās tiks smalkāk pētītas DA plāna izstrādes gaitā. Kāds ir DA plāna izstrādes mērķis? Galvenais ir nodrošināt teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, bet, lai to izdarītu, ir nepieciešams saskaņot dažādās intereses: gan dabas aizsardzības, gan dabas resursu izmantošanas, gan arī reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses. To nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Minētais likums nosaka, ka DA plānā ietver zinātnisko informāciju par aizsargājamo teritoriju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam, ja tāds nepieciešams – par to lems uzraudzības grupa DA plāna izstrādes laikā, kā arī nosaka vienotus visas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, kas ir vērsti uz tās aizsardzības mērķu sasniegšanu. Likumā noteiktais tālāk detalizēts MK 2007. gada 9. oktobra noteikumos Nr. 686 «Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību», kur jau smalkāk noteikts, kā jāizstrādā plāns un kam jābūt plāna saturā. Iepriekšējais DA plāns, kas jau tika pieminēts, tika izstrādāts 2005. gadā 10 gadu periodam, vēl tika pagarināts līdz 2019. gadam. Jaunais DA plāns tiks izstrādāts 12 gadu periodam, darbosies no 2022. līdz 2034. gadam. Īsumā par to, kāda būs šī DA plāna izstrādes procedūra, ko nosaka MK noteikumi. Šobrīd norisinās informatīvā sanāksme, pēc tam viena mēneša laikā DAP izveidos DA plāna izstrādes uzraudzības grupu, kurā aicinās pieteikties dažādu institūciju pārstāvjus, kas ir iekļauti MK noteikumos, kā arī zemes īpašnieku pārstāvi. DA plāna izstrādes laikā būs vismaz 3 uzraudzības grupas sanāksmes. Sanāksmes ir atklātas, tajās var piedalīties arī citi dalībnieki, kas nav iekļauti uzraudzības grupā. Ja vien epidemioloģiskā situācija atļaus, šīs sanāksmes notiks klātienē. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notiks orientējoši nākamā gada oktobrī. Pēc tam ir jāsaņem pašvaldības atzinums, jāorganizē pēdējā uzraudzības grupas sanāksme, pēc tam plāns tiek iesniegts DAP izskatīšanai. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija to varētu apstiprināt 2022. gadā.

KV turpina par rakstiski iesniegtajiem priekšlikumiem. Saņemti priekšlikumi no zemes īpašnieka pārstāves LR. Tos apkopojot, jautājumi, kuriem jāpievērš uzmanība DA plāna izstrādes gaitā ir:

- 1) apmeklētāju plūsmu regulēšana kādreizējā vabu laukumā, zemesgabala pārvaldība, jo tajā šobrīd ir 14 kopīpašnieki. Ir paredzēta speciāla sanāksme, kas notiks šo sestdien plkst. 11.00 LVM atpūtas vietā Plieņciema kāpā, kur varētu klātienē pārrunāt tālāko apsaimniekošanu, jo šobrīd bez visu īpašnieku piekrišanas arī pašvaldība neko nevar darīt, būtu nepieciešama juridiska pārstāvniecība šiem īpašniekiem;
- 2) ierosināta laipu izbūve pretī Vīnkalnu pieturai, valsts mežā. Šāds priekšlikums bija jau iepriekšējā plānā, bet tas nav realizēts, laipu izbūves nepieciešamība tiks izvērtēta, tas tālāk tiks risināts kopā ar LVM;
- 3) cilvēku plūsma no kempingiem u.c., kas degradē kāpas. Tas jārisina ar apsaimniekošanas pasākumiem: zīmēm, kārklu pinumiem, meklēsim vēl citus risinājumus;
- 4) jārisina labiekārtojums ārpus DL: tualetes Plieņciemā, takas posmā starp dabas liegumu un Zīvartiņu. DA plānā īsti nevarēsīm atrisināt, bet rosināsim veidot labiekārtojumu apkārt DL, būtu labi, ja apmeklētāju plūsma tiktu novirzīta apkārt, nevis caur DL;
- 5) Plieņciema kāpas izbraukāšana ar motocikliem un kvadricikliem – vairāk uzraudzības jautājums, bet var paredzēt arī barjeras vai citus pasākumus.

KV lūdz klātesošos uzdot jautājumus un izteikt savu viedokli un priekšlikumus DA plāna izstrādei, uz kuriem varēs atbildēt:

- 1) par dabas lieguma «Plieņciema kāpa» teritorijas uzraudzību, apsaimniekošanas organizēšanu – DAP PRA pārstāvis Kārlis Lapiņš.
- 2) par uzraudzības grupas veidošanu, dabas aizsardzības plānu izstrādes mērķi un procesu – DAP Dabas aizsardzības departamenta direktore, Ģita Strode.
- 3) par dabas lieguma «Plieņciema kāpa» dabas aizsardzības plānu – VKB pārstāve Kristīne Vilciņa.

JZ jautā par uzraudzības grupas veidošanu – vai saruna būs šajā formātā, vai arī tiks atsevišķi nosūtīta informācija interešu grupām?

GS atbild, ka DAP izsūtīs vēstules tām valsts un pašvaldības institūcijām, kurām jāpiedalās uzraudzības grupā, būs rakstisks atgādinājums. GS lūdz zemes īpašnieku pārstāvjus, privātpersonas, pieteikties, deleģēties uzraudzības grupai. Tas ir labākais veids, kā var iesaistīties un izdiskutēt priekšlikumus, kas attiecas uz teritorijas tālāko aizsardzību un izmantošanu. Lai nav tā, ka kaut ko saplānojam, bet privātpersonas un zemes īpašnieki nav bijuši iesaistīti šajā procesā. Tāpēc lūgums tiem, kas ir aktīvāki, pieteikties, rakstot e-pastu uz DAP: pasts@daba.gov.lv vai gita.strode@daba.gov.lv. Ja pieteiksies vairāk kā viens zemes īpašnieks, tad vienosimies, kurš tiek iekļauts uzraudzības grupā, bet visi ir aicināti pieteikties, lai varētu sūtīt visu informāciju par sanāksmēm un būtu iespējams iesaistīties.

KV saka, ka ir ienācis rakstisks jautājums (čatā) no LR: “Kāpēc nepiedalās pašvaldības pārstāvji?” Māra Elvika raksta (čatā): “Man arī jautājums, par pašvaldības attieksmi? Kāda loma ir pašvaldībai?” KV saka, ka pašvaldības pārstāvji tika aicināti, acīmredzot bijušas kādas tehniskas problēmas, kāpēc nav varējuši pieslēgties.

GS papildina, ka no pašvaldības puses noteikti kāds tiks deleģēts. Pirms šīs sabiedriskās sanāksmes esam tikušies ar pašvaldību, pašvaldība ir lietas kursā par šī DA plāna izstrādi. Ir apzinātas dažādas problēmsituācijas, kas būtu jārisina. Bieži vien problēma ir tur, ka ne pašvaldība, ne valsts nevar ieguldīties svešā īpašumā, ja nav vienošanās ar zemju īpašniekiem. Šobrīd ir būtiski, ja gribam risināt problēmas ar apmeklētāju plūsmām, slodžu samazināšanu, ka privātpersonas mēģina vienoties savstarpēji, visi kopā mēģinām vienoties par to, kā tas realizējams. Pēc tam, ja ir DA plāns un ir vienošanās ar īpašniekiem, tad var piesaistīt finansējumu.

KV aicina izteikt priekšlikumus, uzdot jautājumus.

GS jautā tiem zemju īpašniekiem, kas pašlaik pieslēgušies, vai Jums ir informācija vai iespējas, kādā veidā mēs varētu veiksmīgāk sakomunicēt ar pārējiem kopīpašniekiem, lai varētu saņemt ierosinājumus vai izskaidrot klātienē, kas tas DA plāns ir, kādam mērķim tas tiek izstrādāts. Labi apzināties, ka labākais veids, kā komunicēt, varētu būt klātienes sanāksme, bet šī brīža ierobežojumi ir tādi, kādi ir. Šobrīd varam iziet no situācijas, tiekoties dabā, ievērojot 2 metru distanci, izskaidrojot lietas, skatoties uz vietas. Tā varbūt labāk saprotams, ko mēs te runājam un kādam mērķim plāns tiek izstrādāts, kā tas var ietekmēt vai uzlabot privātpašnieku iespējas saimniekot vai nesaimniekot.

KV saka, ka šobrīd piedalās 3 zemes īpašnieku pārstāvji no 14 kopīpašniekiem. Ja kādam ir iespēja piezvanīt uz paaicināt uz sanākumi sestdien plkst. 11.00 vēl kādu no kopīpašniekiem, tas būtu ļoti jauki. Esam nosūtījuši vēstules, bet nav nekādu ziņu no pārējiem kopīpašniekiem, vai viņi vai viņu pārstāvji plāno piedalīties.

LR raksta (čatā): “Mans tēvs ir Vabu laukuma viens no kopīpašniekiem, un viņš sestdien gatavojas ierasties sanāksmē. Valda arī ir aktīvs cilvēks, bet par citiem man nav komentāru.”

GS vaicā zemes īpašnieku skatu punktu, kādas ir problēmas pašlaik teritorijā? Mums ir pieejama informācija, ka ir nekontrolēta apmeklētāju plūsma, ka ir problēmas ar to, kur un kā tiek novietotas automašīnas, izbraukāšana. Vai ir vēl kas tāds, kas būtu jāiekļauj DA plānā un pēc tam jāīsteno? Šī dokumenta mērķis ir iekļaut veicamos pasākumus un tad pie tiem arī secīgi strādāt, piesaistot finansējumu vai meklējot iespējas, kā privātpersonas vai nevalstiskās organizācijas, vai nodibinājumi var darboties šajā teritorijā un īstenot DA plānā paredzētos pasākumus.

LR vēlas izteikties papildus jau rakstītajiem ierosinājumiem. LR saka, ka šī dabas vērtība ir aizmirsta, varētu teikt, ka gandrīz nemaz netiek labiekārtota un nekas netiek darīts, pašvaldība attaisnojas ar to, ka tas ir privātpašums. Jā, daļa ir, bet LR cer, ka šajā plānā izdosies vienoties ar kopīpašniekiem. Daudz ir nācies braukāt pa Latviju, dziļos mežos pie katra akmens, kas ievērības cienīgs, LVM ir izveidojuši takas un norādes, bet šeit ir DL, kas ir Eiropas mēroga vērtība, bet te nekas nav darīts. Mums nav tualetes. Bija Eiropas projekti visos Engures pagasta ciemos, ir tualetes, ir labiekārtots, ir laipas, bet mums nav nekā, Plienčiemis tiek visu laiku aizmirsts. Nav tā, ka aiz muguras aprunāju pašvaldību, tāpēc jautāju, kāpēc neviens nepiedalās, jo, ikdienā tiekoties, mēs visu laiku uzdodam šo jautājumu. Bet pašvaldība atbild, ka tas ir privātpašums, tur neko nevar darīt. LR saka, ka tas ir attaisnojums, gan jau, ka var atrast veidu, kā iekārtot un kaut ko darīt arī šī lieguma labā.

GS jautā kopīpašniekiem, vai savstarpēji ir kāda vīzija vai vēlme, ko Jūs tur gribētu redzēt? DA plāna izstrādātājiem un ekspertiem ir jāstrādā pie tā, lai, ja tiek veidota tūrisma infrastruktūra, tā ir antropogēno ietekmi mazinoša, varbūt ir idejas, kur un ko vajadzētu, lai eksperti var izvērtēt, kas no tā ir iespējams, kas nav iespējams? Jūs kā vietējie iedzīvotāji arī vislabāk redzat, kā uzvedas apmeklētāji, kas atbrauc, kur viņi ir jānovirza, kas pietrūkst. Informācijas stendi, tualetes, kur vajadzētu barjeras? Būtu labi, ja mēs šādus konkrētus priekšlikumus saņemtu, ko var iestrādāt dokumentā un tad arī īstenot.

KV aicina to apdomāt līdz sestdienas sanāksmei. Vietas varētu pat apskatīties dabā. Tad eksperti nākamvasar varētu izvērtēt, cik tas ir iespējams.

JZ jautā par sestdienas sanākumi, vai no LVM nepieciešams plānot dalību?

KV atbild, ka līdz šim par to domāts nebija, bet, ja ir iespēja piedalīties, būtu noderīgi, jo infrastruktūra jāplāno visā DL kopumā. Bet tā ir sestdiena.

JZ saka, ka tā ir problēma. Cer, ka par to varēs runāt uzraudzības grupā, jo sestdien visdrīzāk nebūs iespējams ņemt dalību, bet, ja būs iespēja, tad zinām vietu un laiku.

GS saka, ka čatā ir norādīta problēma par kontroles trūkumu. Māra Elvika raksta (čatā), ka galvenā problēma ir tualetes trūkums. Ļoti trūkst uzraudzības no pašvaldības policijas, jo netiek kontrolēta jau spēkā esošo noteikumu ievērošana. Nav runa tikai par mašīnām, ceļ teltis, kurina ugunsurus.

KV saka, ka uz to ir norādīts arī LR rakstiskajos priekšlikumos. Tas būtu jārisina kopā ar pašvaldību, kā izkontrolēt. Ja automašīnas pārkāpj stāvēšanas noteikumus un tiek atstātas vietās, kur tas nav atļauts, to ar DA plānu nebūs iespējams regulēt. Tur jāiesaistās policijai, kas kontrolē, lai automašīnas stāvētu tikai atļautajās vietās.

GS piebilst, ka uzraudzības grupu laikā ir pārstāvji no dažādām valsts iestādēm, no pašvaldības. Var kopīgi diskutēt un vienoties, kā kopīgi, sadarbojoties DAP ar pašvaldības policiju, var šo jautājumu risināt vai vismaz meklēt risinājumus. Iespējams, kādi plānveida reidi "pīķa" stundās un dienās ir viens no risinājumiem. Cits risinājums būtu, ja ārpus DL tiek paredzēts stāvlaukums un pieeja jūrai, lai cilvēki varētu kaut kur atstāt mašīnas un līdz liegumam nokļūt vai nokļūt citā vietā pie jūras.

KV saka, ka Plieņciemā pašvaldībai nav piederošu zemju, izņemot ielas un kapus, līdz ar to diezgan problemātiski ir atrast vietu stāvlaukumam. Mēģināsim ko risināt, varbūt LVM var kaut ko piedāvāt.

KV jautā, vai vēl kāds vēlas izteikties, vai arī visi rakstīs rakstiskus priekšlikumus un nāks sestdien uz sanāksmi?

VS saka, ka noteikti piedalīsies sestdienas sanāksmē. Bet vajadzētu padomāt, kā varētu kontrolēt to cilvēku plūsmu, kas nāk no hosteļa jūras krastā (bijušais zivju cehs). Tie cilvēki nobrucina kāpas, izbradā sūnas, zālītes un puķītes. VS domā, ka Baltajām kāpām tā ir lielākā problēma. Ja automašīnu plūsmu pagasts un policija var kontrolēt, tad kā var kontrolēt to cilvēku plūsmu, kas izbradā kāpas – tas ir pats nopietnākais jautājums.

KV saka, ka, ja vairāk jautājumu, priekšlikumu nav, tad varam noslēgt sanāksmi un sanākt sestdien dabā. Sanāksmes ieraksts tiks publicēts VKB mājaslapā. Sestdien plkst. 11.00 ir tikšanās dabā. Pirmā uzraudzības grupas sanāksme varētu notikt decembra sākumā. Rakstiski priekšlikumi tiek gaidīti līdz 26. oktobrim. Paldies par uzmanību, līdz nākamajai tikšanās reizei! Sanāksmes dalībnieki pateicas un atvadās.

Sanāksme noslēdzas plkst. 19.10.

Tiešsaistes (attālinātajā) sanāksmē piedalījās:

Aija Meržvinska
Anda
Dace Pastare
Dārta Lasenberga
Gita Strode
Ilze Reinika

Inguna Pļaviņa
Īrisa Mukāne
Jānis Zitāns
Kārlis Lapiņš
Krista
Kristīne Vilciņa

Liene Pelēce
Liene Rieksta
Māra Elvika
PB
Uģis Kalps
Valda Staņēviča
Valdis Pilāts

Protokolēja Kristīne Vilciņa